

Die Ontstaan van ons Grondwet.

191. T. 5 (37)

I Inl.: Gebied in vorige lesing gedek.
Doel nou: om te spesialiseer op
een vername punt.

II Stigting van die Unie:

Toestand voor 2de Vrh.-oorlog.

Daarna - Trl. + O.V.S. 1907.

Ons gelykwaardigheid.

Unie-gedagte op voorgrond: ① Spoor-
wegkonkurrensie, ② Invoerreëte,

③ Nat.-waagstuk, ④ Util.-ooreening.

Selborne Memorandum.

Closer Union Soc. - Unam. besluit

Nas. Konv. ^{Durban} - 1908. - Affervaardigdes.

Kaapstad, 1909. - ontwerp voltooi.

S.-Afr. Wet deur Eng. Parl.

Houding v. Eng. ? - Internas.

Toestand - op see?

III Betekenis van die Uniegrondwet:

Lê best. v. Unie vas - sekere

beginsels - Afr. beginsels ?

Bronne v. grondwet ?

Gemeenskap. belange triumfer.

Groot pol. eenh. in Suidhoek v. Afr.

Des groot pol. bet.

meer konst. ? - meer begrippe,

meer selfstandigheid ?

Kontil.: ~~met~~^{meer} v. pol. as konst. bet.

IV Vorm wat ons Grondwet aanneem:

Wat v. Br. Parl. - bet.?

Hoe word dit verander? - art. 152.

Des volgens voorstuf v. Br. Parl.

Kan ons Parl. self bepaal ?

Col. Laws Val. Act, 1865.

Bet. met betr. tot bescernde att.

Stat. v. Westm., 1931. - Graar

vir ons. Egter: konvensie; Speker;

Megtyge onderneming.

V Slot: Resultaat v. amst. in S.Afr.

maar ook v. Eng. belange.

meer v. pol. as ~~konst.~~ ^{konst.} bet.

Beklemtonn ons ondergeschiktheid
van Eng. - Belangrik, maar
voort geesdrif by Afrikaners.
Eng Engels. - Maar dit
le' op terrein van 'n
ander lesing.

Die ontstaan van ons Grondwet.

I Inl.: Hooflyne v. ons mod. konst. ontw. in vorige lesing gedek, di. ons konst. ontw. sedert unifikasie in 1910. — S.-Afr. ontw. v. in ondergeskiede gebied tot in selfstandige posisie, tot in gebied wat teoreties vry, selfstandig is maar prakties vry gebonde is deur gebondenheid wat in gewoenskaplike naam met nes v. Br. Gemeenbes van voete vir h^o Wet operasionele in name pres-hing Doel met old lesing: hoe het ons Uniegrondwet ontstaan, daardie fundamentele wet wat ons regeeringsvorm vir ons vestel?

II Die Stigting v. d. Unie.
Toestand vóór 2de Vryh.-oorlog. — Kaapkol., + Natal; S.A.R. + Vrystaat. OORLOG
Toestand ná oorlog. — 4 Kolonies. Bestuurs-vorms: Verantw. Reg. in Kaapkol. en Natal; Tral. + O.V.S. Kroonwes. Wat dit bet. Verantw. Reg. in Tral. + O.V.S. (1907).
Vegemetele weg tot unifikasie want verskill. geweste kan mekaar nou op basis van gelykwaardigheid uitroep. Unie-gedagte steek op die voorgrond.
Waarom?: ① Spoorwegkonkurrensie ② Krom van Jansverre ③ Natuurelennagat ④ Utahelersomweging: goedkeper en doeltreffende.
Dan kom Selborne memorandum: afkomst v. Jameson (Kaaprepremier) deur Lord S., goew. v. Tral, en Br. Hoe Kom. vir S.-Afr. — Closer Union Societies in al die Kols. — unanieme besluite deur kol. parlamente ten gunste v. unie. Gevolgele Nas. Konvensie, Durban 1906. 33 afvaardigdes deur versk. parlamente gestuur. — Voorbereidheid v. Transvaalse afvaardiging, veral Botha en Smuts.

Nas. Kuv. verdrag na Kaapstad waar
ontwerp grondwet - in 1909 voltooi is
ontwerp na parlemente - seker aanneming
Dan finale aanneming deur parlemente
referendum in Natal. Deputasie na
Eng. - S.-Afr. Wet deur Br. Parl. nog vier
end v. 1909.

Houding v. Eng. - in S.-Afr. het-dyge
makke te gunde v. unie verloop,
maar klaarblyklik ook so in Eng.
Waarom? - ook in belang v. d. by.
Vgl. Internasionale toestand. - ook
toestand op see - vlotte ^{inpaald seker}

Betekenis v. d. Uniegrondwet. ^{beginsels. Gemeen?}
^{Afr. beg. van wie?}
^{Bronne v. ons grondwet?}
Die bestemming van tusschen twee
Gemeenskaplike belange tusschen oor lokale
of prov. belange.

Besef v. alg. of gemeenskap. belange
is sterker as partygeestigheid oor lok. belange.

Bring tot stand in groot-pol. eenheid
in Suidhoek v. Afr., wat aansien
en invloed deur werking.

Dus ongetwyfeld van groot-pol. bet.
waar is dit ook konst. v. - bet.?

Bring dit in nuwe ~~best.~~
vorm van best. in S.-Afr. in?

Toon dit enige noemenswaardige
ontw. wat betref bestuurske
opvattinge?

Bring dit in meer selfstandige
bestuur in S.-Afr. tot stand?

meer selfstandig wat betref Suid-Afr.
hine landse sake? Wat betref
verbandig tot Eng.? en weende
lande?
Duidelike dat ons Unie-grondwet

meer van pol. as van konst. bet. 3.

IV Die Veron met ons Grondwet-aanmer:

Wet v. Br. Parl. - ondergesteltheid van S-Afr. Br. Parl. verleen kroon en peson van ons grondwet.

Hoe word dit verander? - art. 152. Maar dit is, net soos ons hele grondwet, in voorstuf v. Br. Parl. Manv. veranderings in ons grondwet. Aan nie aanpakking word nie, beh. op in ^{manier} deur Br. Parl. voorpakking. ~~En volgers daardie manier~~ ~~aan die Br. Parl. Kon. van Parl. na 1910~~ nie nie op ander manier, wat by self bepaal, veranderings, ~~aan~~ nie? - Nee, word verbidder deur Col. Louis Vol. Act, 1865. Dit h'd met wat of. verskeide wet. verske. Egtv. deure stat. v. Westin, 1931. - Bet. dom. wely. word verbidder vo Eng. wely. in doms. Bet. spes. met bet. tot "entrenched clauses". Gevaar in ons. Egtv. slykblow by v. in ~~manier~~ konst. konvensie - verskeing v. spek. plegtige onderneming.

V Slot: Resul. laat van omstandighede in

S-Afr., maar veel ook van vording v. Eng. belange. Meer v. pol. bet. as v. konst. bet. Moes pol. wondig wordig in S-Afr. aandri, maar het afneem in ons ondergesteltheid aan Eng. tekentoon. Belangrik, maar het voort veel geesdrif by Afrikaners afneem nie. Waaron nie? - Eng. bel.; Eng. stree C. Maar dit de op twee